

Betekeningen afkortingen

Ra	Rechtsaf
La	Linksaf
Rd	Rechtdoor
Ro	Rotonde
Ri	Richting
Vkl	verkeerslicht

Concordia plein af La Bredeweg, driesprong Ra blijft Bredeweg wordt West Vlisterdijk ✓
Dorp Vlist door, bij Café Vlist Ra Franse Kade..... Einde weg La Opweg ✓
Eerste weg Ra Beneluxlaan einde weg Ra Pasteurweg, gelijk La Rotterdamseweg ✓
Rotonde 2e afslag Kerkweg, volg richting Centrum, Groene Singel, wordt Jacoba v.B Straat ✓
Wordt Kerkstraat einde Kerkstraat Ra Haven Einde haven La brug over Tol Korte dijk ✓
Einde weg La Wal Einde Wal (100m voor Kerk) Ra Lopikersingel Einde Singel Ro 3^e afslag ✓
Volgende Ro 3^e afslag Ri Rotterdam na 200 meter Ra Lopikerweg West ri Cabouw ✓
Na ong 6 km 1^e weg links Damweg (niet de Kalverstraat) Ri Oudewater ✓
Polsbroekerdam Voorrangsweg oversteken blijft Damweg einde weg La Oudewater ✓
Weg volgen tot Ro 1^e afslag Ri Papekop ✓

Over de brug RQ 1^e afslag *oude*
LET OP Na 30 meter 1^e weg Ra Westsingel einde singel La Arminiusplein ✓
1^e Ra Rode Zand wordt Noorderkerkstraat einde La Wijdstraat einde wijdstraat Visbrug over ✓
Einde Ra Kapellestraat wordt Waardsedijk ✓
Einde Waardsedijk (ong 7 km) Ro 2^e afslag Montfoort IJsselveld 1^e weg La IJsselveld ✓
1^e weg La Cattenbroekerdijk steeds Rd over de A 12 2e weg (voor doodlopend) La Zeeweg Ra Oostzee ✓
Oostzee wordt Noordzee Vkl Rd over de brug Ra Korenmolenlaan Ro 2^e afslag Polanerbaan ✓
Doorgaand bocht naar rechts onder spoor door Einde weg La Singel Ri Centrum ✓
Over de Brug La Oostdam einde weg La daarna Rechts aanhouden voor kerk langs Rijnstraat ✓
Einde Rijnstraat La Meulmansweg wordt Kruittorenstraat splitsing bij molen Re Oranjestraat ✓
wordt Chrysantstraat Vkl op brug Ra Boerendijk Vkl La Hoge Rijndijk ✓
Splitsing Ra blijft Hoge Rijndijk Splitsing rechts aanhouden Barwoutswaarder ✓
IN BARWOUTSWAARDER OP NR. 67 KUNT U UW IJSCO BON INRUILEN ✓
In Nieuwerbrug einde weg Ra Graaf Florisweg wordt Weypoort ✓

In Bodegraven voorrangsweg oversteken wordt Zuid Zijde wordt Wilhelminastraat ✓
 Krusing over wordt van Tolstraat 2^e straat Bij Bakker Bussing) La Oud Bodegraafseweg ✓
 Splitsing links aanhouden spoor over 1^e weg Ra blijft Oude Bodegraafseweg ✓
 Tunnel onderdoor rechts aanhouden Hogendoornlaan 2^e weg La Warmoeskade ✓
 Wordt Tempel einde weg La Schinkeldijk wordt oud Reeuwijkseweg ✓
 Einde weg Ra Reeuwijkse Randweg Ri Zoutman Einde Randweg Ra Zoutmansweg ✓
 Wordt Bodegraafse Straatweg in Gouda bij Vkl La Goudse Houtsingel Ro 2^e afslag onder spoor ✓
 door wordt Goverwellesingel 3 vkl rechtdoor 4^e Vkl La Lakerpolderplein ✓
 Einde Ra Wilhelmina v Pruisenlaan na 2 bochten La Binnenpolderweg ✓
 2^e straat Ra doorgaandverkeer Voorwillenseweg einde La dijk op 1^e straat Ra Veerlaan. ✓
 Brug over eind Ra Hoogstraat einde straat, weg schuin links oversteken Liezeweg ✓
 1^e weg La Bisdom v Vlietstraat einde straat, CONCORDIAPLEIN ✓
 Auto parkeren zoals vanmorgen Fijne middag met muziek van de Vlisterzangers en The Oldtimers ☺

Schoonhoven tot Gorinchem. Het moest van Holland een onneembare vesting maken. De vrijwel aaneengesloten strook laaggelegen land kon bij een dreigende aanval snel onder water worden gezet en de tussenliggende hogere delen - dijken en kades waaraan dorpen en stadjes lagen - werden van verdedigingswerken voorzien. Zie ook www.ontdekwaterlinie.nl. Hierna is een beschrijving opgenomen van de vestingsteden en verdedigingswerken, die Haastrecht Klassiek aandoet.

Vlist

Tussen Haastrecht en Schoonhoven, op de kruising van de Vlisterdijk, de Slangenweg en de Fransekade ligt in het kronkelige riviertje de Vlist een klein eiland. Hierop lag de Koeneschans, een verdedigingswerk in de Oude Hollandse Waterlinie. Vanaf 1815 werd een geheel nieuwe verdedigingslinie ingericht met Utrecht als centraal punt: de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Hiermee verloren de 'oude' linie en de Koeneschans hun militaire functie. Het terrein is in 1827 verkocht. Bij archeologisch onderzoek zijn op verschillende plaatsen op het eiland puinlagen ontdekt; waarschijnlijk het resultaat van het slopen van de Koeneschans.

Schoonhoven

Schoonhoven is nu vooral bekend als Zilverstad. In 1672 lag ze aan de westkant van de Waterlinie en is daardoor niet door de Fransen bezet. In de 18e eeuw werd Schoonhoven een echte garnizoensstad en kreeg de stad een grotere kazerne - waar nu het Zilvermuseum is gevestigd -, een doelenhuis en werden de vestingwerken uitgebreid. De opgeworpen vestingstructuur in de 17e eeuw is grotendeels nu nog traceerbaar. Aan de (noord)oostkant ligt een stuk van

Festival in de steden van de Waterlinie

Unie van Vestingsteden

Stichting Groene Hart

de brede stadsgracht, het Springerpark en liggen er op voormalige bastions begraafplaatsen. Langs de Lek zijn bovendien nog een beer en een hoge wal - met de Veerpoort uit 1601 - bewaard gebleven. Op diverse plaatsen in de stad zijn in de bestrating de loop van de voormalige vestingwallen en die van een oude stadsmuur gemarkeerd.

Nieuwpoort

De route van Haastrecht Klassiek gaat niet door Nieuwpoort, maar omdat vanwege Licht op de Linie deze Twin City een combinatie met Schoonhoven vormt, vindt u hierna toch een beschrijving. Nieuwpoort is één van de kleinste en gaafste vestingsteden van Nederland. Het stadje heeft hoge wallen, zes bastions, een beer met twee monniken en een complete vestinggracht. Het stadhuis uit 1697 is over de inundatiesluis gebouwd ter bescherming ervan. Via de inundatiegracht kon het water uit de Lek naar de polders kon stromen. Tegenwoordig zit er een museum in, waar de geschiedenis van Nieuwpoort wordt getoond. Het voormalige arsenaal heeft nu een horecafunctie. Het vestingstadje kent maar liefst 50 rijksmonumenten.

Oudewater

Vestingstad Oudewater vierde vorig jaar haar 750-jarige bestaan. Het kleine stadje heeft een ongelukkig vestingverleden. Elk jaar wordt nog de "moord van Oudewater" uit de 80-jarige Oorlog (1568-1648) herdacht. In 1672-1673 lag Oudewater enige tijd onbeschermd voor de waterlinie en konden de Fransen de stad bezetten. Pas in de 18e eeuw werd de waterlinie naar het oosten verlegd en werd Oudewater aanzienlijk versterkt. Aan de zuidoostkant zijn sporen van hoge bastions het best te zien en is de Grote Gracht er nog. Deze oudste stad in het Groene Hart staat wijd en zijd bekend om de sfeervolle en monumentale binnenstad met Heksenwaag en Touwmuseum. Inwoners van Oudewater worden Geelbuiken genoemd.

Montfoort

Ongeveer halverwege Oudewater-Montfoort ligt Hoeve De Schans. Achter de boerderij verraadt een afwijkend slootpatroon nog de ligging van een zogeheten halfbastion. Aan de zuidkant van de Hollandsche IJssel staat nu het moderne gemeal De Pleyt en verwijst café-restaurant De Schans naar de tijd van de Oude Hollandse Waterlinie. In Montfoort zijn restanten van stadsmuren en een -poort, een gracht en een deels gerestaureerd en verbouwd kasteel te vinden.

Woerden

Woerden lag aan de oostzijde van het inundatiegebied. Ook deze stad werd daardoor in 1672, het zogeheten Rampjaar, door de Fransen bezet. Woerden werd in de 18e eeuw een vestingstad van de Oude Hollandse Waterlinie. Van de dubbele omwalling is een vrijwel complete buitengracht of Singel en een klein gedeelte van de binnengracht overgebleven. Een zwaar uitgevoerd arsenaal en een flinke kazerne in classicistische stijl zijn enkele van de markante gebouwen in het historische centrum. Aan de rand hiervan is het kasteel van Woerden bewaard gebleven. Het laatmiddeleeuwse gebouw was ook onderdeel van de omwalling van de stad. Nog ouder zijn de Romeinse sporen die onder meer in het stadsmuseum en parkeergarage Castellum zijn te vinden.

Nieuwerbrug

Ongeveer in het midden van de Oude Hollandse Waterlinie vestigde prins-stadhouder Willem III in 1672 zijn hoofdkwartier te Bodegraven aan de Oude Rijn. De doorgang van de Oude Rijn werd verdedigd met schansen bij Nieuwerbrug en de Wierickerschans. Dat was afdoende, totdat een Franse legereenheid aan het eind van het jaar - bij afwezigheid van Willem III - over bevroren inundatiegebieden achter deze verdedigingswerken wist te komen. Tot aan Gouwsluis, waar de Gouwe in de Oude Rijn komt, zijn toen verdedigingswerken onklaar gemaakt en gingen gebouwen en watermolens in de brand. Bovendien vielen inwoners van de dorpen Zwammerdam en Bodegraven ten prooi aan de verniel-, roof- en moordzucht van de Franse soldaten, vandaar dat 1672 als Rampjaar wordt herinnerd. Volgens een gezegde was 'het volk destijds redeloos, het land reddeloos en de regering radeloos'.

Bodegraven

Fort Wierickerschans is het enige fort van de Oude Hollandse Waterlinie. In januari 1673 gaf prins-stadhouder Willem III opdracht om op een strategische plek - bij de splitsing van de Oude Rijn en de Enkele Wiericke - deze te bouwen. Hij wilde daarmee een vijandelijke aanval over de hoger gelegen oeverwallen voorkomen. Het fort is echter nooit direct bij oorlogshandelingen betrokken geweest. Het heeft wel diverse militaire functies gehad, waarbij het kruithuis, beide arsenalen en het kuiphuis nodig waren. Bij de huidige bestemming als multifunctioneel centrum heeft het fort nog steeds zijn oorspronkelijke vorm.

Gouda

Gouda was een belangrijke garnizoensstad, die moest zorgen voor inkwartiering van de legeronderdelen. Regelmatig werd ze gevraagd allerlei hand- en spandiensten te leveren. Bijvoorbeeld door in de winter het geïnundeerde gebied bij vorst toch ontoegankelijk te maken, door zieke militairen in het gasthuis op te vangen en gaten in de Gouwekade te dichten doordat het inundatiewater te hoog was. De Goudse regent Hieronymus van Beverningh speelde in 1672 een hoofdrol in de landsverdediging. Hij was namens de Staten van Holland de belangrijkste gedeputeerde te velde. Hij is in de langste kerk van de Nederland, de Sint Jan in Gouda, in een mooie grafkapel begraven.

Bronnen

- www.ontdekdewaterlinie.nl
- www.ontdekdewaterlinie.nl/waterlinieommetjes
- <http://www.ontdekdewaterlinie.nl/filmpjes>
- Archeologisch onderzoek naar de Koeneschans, RAAP, 9/2016
- Gouda en het ontstaan van de Oude Hollandse Waterlinie, lezing door Leen Ouweneel, 29 februari 2016
- Er-op-uit in de Oude Hollandse Waterlinie, Erfgoedhuis Zuid-Holland, 2016
- In het Spoor van de Prins, Stichting Groene Hart, 2012